

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์และเป็นสิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดที่เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ โดยสิทธิมนุษยชนเป็นสาระสำคัญของสิทธิ เสรีภาพ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเสมอภาคและการเลือกปฏิบัติมีความสำคัญต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ทุกคนโดยปราศจากการแบ่งแยกเชื้อชาติ ศิพ พศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือทางอื่น หรือมีพื้นฐานทางชาติหรือสังคม ทรัพย์สิน การเกิด หรือสถานะอื่นจะไม่มี การแบ่งแยกบนพื้นฐานของสถานะทางการเมือง ทางกฎหมาย หรือทางการระหว่างประเทศของประเทศ หรือดินแดนที่บุคคลสังกัด ไม่ว่าดินแดนนั้นจะเป็นเอกราชอยู่ในความพิทักษ์ มิได้ปกครองตนเอง หรืออยู่ภายใต้การจำกัดอธิปไตยอื่นใดก็ตาม วงจรหรือ โครงสร้างของการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนจะต้องประกอบไปด้วยหน่วยงานของรัฐในฐานะหน่วยงานทางปกครองโดยมีอำนาจหน้าที่ในการแก้ไขและเยียวยาความเสียหายจากการกระทำละเมิดสิทธิมนุษยชน และเหตุแห่งการละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้นจะต้องได้รับการพิจารณาวินิจฉัย โดยองค์กรตุลาการเพื่อให้เป็นไปตามหลักนิติรัฐที่การกระทำใด ๆ ของรัฐจะต้องได้รับการตรวจสอบโดยองค์กรตุลาการอันเป็นหลักประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของปัจเจกบุคคล ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีกฎหมายวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชนเป็นการเฉพาะเพื่อจะได้เป็นอำนาจขององค์กรตุลาการในการที่จะทำหน้าที่คุ้มครองสิทธิมนุษยชนในทางศาลและสอดคล้องกับหลักการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่จะต้อง มีองค์กรตุลาการในการสร้างบรรทัดฐานทางกฎหมายละเมิดสิทธิมนุษยชน และทำให้สังคมได้เรียนรู้พฤติกรรมของการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอีกทางหนึ่งด้วย

การวิจัยได้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การวิจัยเอกสารที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้อง กฎหมายต่างประเทศ คือ การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ ระบบการพิจารณาคดีของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนโดยศาลสิทธิมนุษยชนสหภาพยุโรป การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนโดยศาลสิทธิมนุษยชนทวีปอเมริกา การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนโดยศาลสิทธิมนุษยชนทวีปแอฟริกา ศาลสิทธิมนุษยชนแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย และกลไกการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในลักษณะศาลสิทธิมนุษยชนเฉพาะคดีของสาธารณรัฐอินเดีย เพื่อเป็นแนวทางจัดทำกฎหมายต้นแบบจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน และการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตามกฎหมายของประเทศไทย

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ตามประเด็นสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้โดยมีประชากร สัมภาษณ์ คือ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครอง ผู้พิพากษาศาลยุติธรรม อัยการสูงสุด และอัยการจังหวัด และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง รวมประชากรสัมภาษณ์ 7 คน การมีส่วนร่วม ออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) เป็นวิธีวิทยาการวิจัยใหม่ที่กำหนดให้ ประชากรผู้มีส่วนได้เสียจำนวน 16 คน มาร่วมออกแบบกฎหมายจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชนแล้วได้นำคำตอบจากการวิจัยทั้งหมดสู่การรับฟังความคิดเห็น (Hearing) จากประชากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปปรับปรุงกฎหมายที่ จัดทำขึ้นมา นั้นเป็นพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิ มนุษยชน พ.ศ.

ผลการวิจัยสรุป อภิปรายผลได้ ดังนี้

6.1 สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาวิจัยนี้มุ่งเน้นถึงการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิ มนุษยชนเพื่อให้เป็นกฎหมายต้นแบบที่สามารถแสดงถึงการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนโดยองค์กรตุลา การในคดีละเมิดสิทธิมนุษยชน การวิจัยได้ข้อค้นพบตามประเด็นที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์และ การวิเคราะห์ข้อมูลจากวิธีวิทยาการวิจัยที่กำหนดไว้ทำให้ได้คำตอบที่สามารถสรุปเพื่อการอภิปราย ผลของข้อค้นพบได้โครงสร้างของกฎหมายจำนวน 10 ข้อ ดังนี้

1. ระบบการพิจารณาคดีของศาลสิทธิมนุษยชน ระบบการพิจารณาคดีของศาลสิทธิ มนุษยชนต้องเป็นระบบการพิจารณาคดีแบบไต่สวน (Inquisitorial System) เพราะการรับฟัง พยานหลักฐานในระบบการพิจารณาคดีแบบไต่สวนนั้นศาลจะต้องรับฟังพยานหลักฐานทั้งหลายที่ ได้เสนอต่อศาล โดยจะปฏิเสธหรือไม่รับฟังพยานหลักฐานไม่ได้ เพราะการที่ศาลสิทธิมนุษยชน ขอให้หน่วยงานของรัฐจะต้องเสนอพยานหลักฐานตามคำขอของศาลสิทธิมนุษยชน ถ้าหน่วยงาน ของรัฐนั้นได้เสนอพยานหลักฐานตามคำขอแล้วย่อมถือว่าพยานหลักฐานนั้นมีแหล่งที่มาที่เป็น อิสระจึงมีความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐาน ซึ่งรูปแบบการรับฟังพยานหลักฐานตามระบบการ พิจารณาคดีแบบไต่สวนจะมีรูปแบบที่แตกต่างจากระบบการพิจารณาคดีแบบกล่าวหา (Accusatorial System) เพราะหลักการรับฟังพยานหลักฐานในระบบกล่าวหานั้นพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เสนอต่อศาล โดยคู่ความถือว่าไม่มีแหล่งที่มาที่อิสระ เพราะพยานหลักฐานที่คู่ความเสนอต่อ ศาลนั้นกระทำเพื่อให้พยานหลักฐานของตนมีความน่าเชื่อถือและให้ศาลเชื่อฟังเป็นยุติตามประเด็นที่ ตนนำสืบหรือได้กล่าวอ้างเป็นประเด็นข้อพิพาท แม้การรับฟังพยานหลักฐานในคดีอาญาตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจะเป็นระบบการพิจารณาคดีแบบกึ่งไต่สวนก็ตาม แต่ก็ยัง

มีบทบัญญัติให้ศาลใช้ดุลพินิจรับฟังพยานหลักฐานได้ โดยเฉพาะพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยชอบ แต่ได้มาเนื่องจากการกระทำโดยมิชอบ หรือเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยอาศัยข้อมูลที่เกิดขึ้น หรือได้มาโดยมิชอบ (มาตรา 226/1) ให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจรับฟังพยานหลักฐานได้ โดยจะต้องเป็นพยานหลักฐานที่มีคุณค่าในเชิงพิสูจน์ ความสำคัญ และความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐาน พฤติการณ์และความร้ายแรงของความผิดในคดี ลักษณะและความเสียหายที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบ และผู้ที่กระทำการโดยมิชอบอันเป็นเหตุให้ได้พยานหลักฐานมานั้น ได้รับการลงโทษหรือไม่ เพียงใดด้วย ซึ่งการใช้ดุลพินิจลงโทษจำเลยนั้นศาลจะต้องใช้ดุลพินิจรับฟังด้วยความระมัดระวัง และไม่ควรเชื่อพยานหลักฐานนั้นโดยลำพังเพื่อลงโทษจำเลย เว้นแต่จะมีเหตุผลอันหนักแน่น มีพฤติการณ์พิเศษแห่งคดี หรือมีพยานหลักฐานประกอบอื่นมาสนับสนุนจึงจะลงโทษจำเลยได้ (มาตรา 227/1)

ดังนั้นจากการเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลระบบการพิจารณาคดีของศาลสิทธิมนุษยชน แห่งชาติเป็นระบบการพิจารณาคดีแบบได้สวน เพราะคดีสิทธิมนุษยชนนั้นจะต้องอาศัย พยานหลักฐานของศาลมากกว่าพยานหลักฐานของกลุ่มความด้วยเหตุผลที่ว่า แหล่งที่มาของ พยานหลักฐานส่วนใหญ่จะอยู่ภายใต้อำนาจหน่วยงานของรัฐเป็นส่วนใหญ่ และปัจจัยด้านค่าใช้จ่าย ในการดำเนินคดีที่จะเป็นการยากแก่ผู้เสียหายที่จะค้นหาพยานหลักฐานที่เป็นประโยชน์ต่อรูปคดี

2. หลักการและเหตุผลในการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน หลักการและเหตุผลในการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชนต้องกำหนดไว้ ในหลักการและเหตุผลในการร่างกฎหมายเพื่อให้เห็นถึงความสำคัญต่อการคุ้มครองสิทธิ มนุษยชน โดยจะต้องกำหนดไว้ว่า สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในการดำรงชีพของมนุษย์ ซึ่งเป็นสากลและนิรันดรตามธรรมชาติ และด้วยเหตุนี้จึงต้องได้รับความคุ้มครอง ความเคารพ การ เทิดทูน และไม่อาจเพิกเฉย ถูกรอนหรือการยึดถือไว้โดยบุคคลใด ๆ ก็ตาม ในการมีส่วนร่วมเพื่อ รักษาสันติภาพของประชาชน และการปฏิบัติตามสิทธิมนุษยชนที่ได้รับรองไว้ในหนังสือสัญญา ระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม และเพื่อการคุ้มครอง ความเชื่อมั่น ความยุติธรรม และความรู้สึกต่อความมั่นคงทั้งต่อปัจเจกบุคคล และสังคม จึงมีความจำเป็นที่จะ บัญญัติกฎหมายจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชนเพื่อจัดตั้งศาล สิทธิมนุษยชน

3. สถานภาพและสถานที่ตั้งของศาลสิทธิมนุษยชน ในการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนและ วิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยนั้นจะต้องเป็นรูปแบบของศาลถาวร (Permanent Court) มิใช่การจัดตั้งในลักษณะของคณะตุลาการ ศาลเฉพาะคดี ศาลเฉพาะกรณีใดกรณีหนึ่งหรือ ศาลเฉพาะกิจ เพราะการจัดตั้งเป็นศาลถาวรจะเป็นปัจจัยชี้วัดที่สำคัญที่จะทำให้รัฐและหน่วยงาน

ของรัฐมุ่งแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างจริงจังและมุ่งที่จะแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนให้มีประสิทธิภาพ สร้างบรรทัดฐานที่ดีในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน นอกจากนี้ยังเป็นการเรียนรู้และพัฒนากฎหมายภายในให้สอดคล้องกับมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในระดับสากลอีกด้วย ดังนั้น สถานภาพและสถานที่ตั้งของศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงมี 3 แนวทางได้แก่

แนวทางแรก เป็นศาลสิทธิมนุษยชนที่เป็นอิสระที่ไม่ขึ้นตรงต่อศาลใดเพื่อให้เป็นไปตามแนวคิดที่ว่าในรูปแบบของศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยให้มีขอบเขตแห่งอำนาจพิจารณาคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนตามที่รัฐธรรมนูญได้รับรองสิทธิและเสรีภาพไว้

แนวทางที่สอง เป็นศาลสิทธิมนุษยชนที่อยู่ภายใต้อำนาจของศาลยุติธรรมโดยอาจจะกำหนดให้เป็นหนึ่งในแผนกคดีสิทธิมนุษยชนในศาลฎีกา เพราะเห็นว่าศาลฎีกาเป็นศาลที่มีผู้พิพากษาที่มีความรู้ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญด้านคดีเป็นอย่างมาก และถือว่าเป็นศาลที่เก่าแก่คู่กับสังคมไทยมาเป็นเวลาช้านาน

แนวทางที่สาม เป็นศาลสิทธิมนุษยชนชำนาญพิเศษในศาลรัฐธรรมนูญ โดยเห็นว่า คดีสิทธิมนุษยชนเป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 7(11) อยู่แล้ว จึงควรให้เป็นศาลชำนาญพิเศษในศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมิให้สร้างภาระด้านงบประมาณ และกำหนดให้องค์คณะและคุณสมบัติของตุลาการเป็นไปตามรูปแบบของศาลรัฐธรรมนูญ โดยให้มีผู้พิพากษาชำนาญพิเศษเกี่ยวกับคดีสิทธิมนุษยชนของศาลอื่นร่วมพิจารณาหรือทำความเข้าใจในฐานะเป็นพยานหลักฐานของศาลด้วย นอกจากนี้ ยังกำหนดให้คดีสิทธิมนุษยชนเป็นคดีที่รัฐจะต้องมีหน้าที่หลักในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีว่าคือ ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นพนักงานสอบสวนคดีสิทธิมนุษยชนร่วมกับอัยการสูงสุด โดยให้พนักงานสอบสวนหรือตำรวจเป็นเจ้าพนักงานช่วยเหลือการสอบสวนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการที่จะมีอำนาจรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่จำเป็นในการสอบสวน และให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจในการออกหมายอาญาได้ด้วย

ในกรณีข้างต้นผู้วิจัยเห็นด้วยกับความคิดตามแนวทางแรกด้วยเหตุผลที่ว่าศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นศาลสิทธิมนุษยชนที่เป็นอิสระที่ไม่ขึ้นตรงต่อศาลใดเพื่อให้เป็นไปตามแนวคิดที่ว่าในรูปแบบของศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพราะศาลสิทธิมนุษยชนมิใช่พิจารณาแต่เฉพาะกฎหมายคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายของประเทศไทยเท่านั้น แต่ยังมีหลักกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่ประเทศไทยจะต้องมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม (Anthea Roberts, 2011, 57-92) ซึ่งกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเป็นทั้งกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ (Customary Law) กฎหมายสนธิสัญญา (Treat Law) หรือ

อนุสัญญา (Convention) ซึ่งมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม ดังเช่นปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 (พ.ศ. 2491) (Universal Declaration of Human Rights, 1948: UDHR) เป็นกฎหมายคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่ถือว่าเป็นกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติต่อมนุษย์ที่จะต้องมีความมาตรฐานขั้นต่ำโดยไม่คำนึงว่าจะอยู่ภายใต้การเมืองการปกครองแบบใดทุกคนจะต้องถูกปฏิบัติที่มีมาตรฐานไม่ต่ำกว่าปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนกำหนดไว้ นอกจากศาลสิทธิมนุษยชนจะมีหน้าที่ในการวินิจฉัยคดีดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้วยังมีหน้าที่ในการสร้างบรรทัดฐานเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนภายในประเทศด้วย เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนมีมาตรฐานไม่ต่ำไปกว่าปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนกำหนดไว้ ดังนั้นด้วยภาระหน้าที่ดังกล่าว ศาลสิทธิมนุษยชนจึงต้องมีความเป็นอิสระและปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวแทนของรัฐประเทศไทยในเวทีสากลด้วย จึงต้องใช้คำว่า “แห่งชาติ (National)” ที่จะต้องสื่อให้สากลได้รับทราบว่าศาลสิทธิมนุษยชนเป็นศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยที่มีความแตกต่างจากศาลอื่น ๆ ที่ไม่ได้ใช้คำว่าแห่งชาติ เพราะศาลอื่น ๆ มุ่งพิจารณาพิพากษาคดีตามกฎหมายของประเทศไทยเป็นหลักจึงมิได้ใช้คำว่าแห่งชาติในการตั้งชื่อค่านำหน้านามของศาล

อย่างไรก็ตาม หากจะให้ศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอยู่ในศาลรัฐธรรมนูญอันเนื่องมาจากคดีสิทธิมนุษยชนเป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 7(11) ทั้งนี้ ตามแนวทางที่ผู้วิจัยที่ได้วิเคราะห์ไว้ในบทที่ 4 และบทที่ 5 เกี่ยวกับแนวทางการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติก็ให้ศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นศาลชำนาญพิเศษคดีสิทธิมนุษยชนในศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้ไม่เป็นการสร้างภาระด้านงบประมาณในการที่จะต้องจัดตั้งศาลขึ้นมาใหม่

4. ขอบเขตอำนาจหน้าที่ศาลสิทธิมนุษยชน ในการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จะต้องเป็นศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจในการพิจารณาและวินิจฉัยคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ร้ายแรงและมีลักษณะเฉพาะที่ได้กระทำต่อสิทธิมนุษยชนกับปวงชนชาวไทยทั้งที่อยู่ในและนอกประเทศไทย โดยจะไม่รวมถึงบุคคลผู้กระทำความผิดที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี นับแต่เวลาที่ได้กระทำความผิด เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child) ซึ่งเป็นสิทธิที่จะมีชีวิตรอด และสิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง

นอกจากอำนาจของศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดังที่ได้กล่าวมาแล้วยังรวมถึงคดีอาชญากรรมการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ และอาชญากรรมที่กระทำต่อมนุษยชาติที่เป็นการกระทำโดยมุ่งทำลายหรือทำลายล้างกลุ่มชาติพันธุ์ เชื้อชาติ กลุ่มชาติพันธุ์หรือกลุ่มศาสนา ได้แก่ การฆ่าสมาชิกในกลุ่ม การทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อร่างกายหรือจิตใจต่อสมาชิกในกลุ่ม การสร้าง

สถานการณ์ที่เป็นภัยต่อชีวิตที่จะนำไปสู่การทำลายล้างทางกายภาพของกลุ่มทั้งหมดหรือบางส่วน การมีเจตนาที่จะกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันการกำเนิดภายในกลุ่ม และการบังคับให้ย้ายเด็กจากกลุ่มหนึ่งไปยังอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งความผิดเหล่านี้จะต้องเป็นกรณีของการฆ่า การทำลายล้าง การบังคับให้เป็นทาส การบังคับให้ออกไปหรือเคลื่อนย้ายของพลเมือง การควบคุมโดยเผด็จการต่อความเป็นอิสระหรือเสรีภาพทางร่างกายอันเป็นการละเมิดต่อกฎหมายระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามหรือต้องปฏิบัติตามหลักมนุษยธรรม การทรมาน การข่มขืน การกดขี่ทางเพศ การบังคับให้ค้าประเวณี การบังคับให้ตั้งครรภ์ หรือการใช้กำลังบังคับ การทำให้แท้งลูก โดยการข่มขืนทางเพศ การก่อการร้ายเป็นกลุ่มหรือสมาคมที่มีแนวคิดทางการเมือง เชื้อชาติ สัญชาติ ชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ศาสนา เพศ หรือสิทธิขั้นพื้นฐานอื่นใด ที่ได้รับการรับรองไว้ในกฎหมายไทย และกฎหมายระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม การบังคับให้สูญหาย หรือหายตัวไปของบุคคล และอาชญากรรมแบ่งแยกสีผิว

ดังนั้นคดีดังที่กล่าวมาข้างต้นเป็นอำนาจของศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งเป็นคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนในทางอาญาที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับคดีปกครองและคดีระหว่างประเทศ แต่ถ้าเป็นประเภทคดีนอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้น แต่มีสาระสำคัญของการละเมิดสิทธิมนุษยชนก็ให้อำนาจแก่คณะตุลาการในการพิจารณามีคำสั่งให้เป็นคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนที่จะรับไว้พิจารณาได้

5. คุณสมบัติผู้พิพากษาและองค์คณะผู้พิพากษา ในการกำหนดคุณสมบัติของผู้พิพากษา และองค์คณะผู้พิพากษาในศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินั้นเป็นตุลาการของศาลรัฐธรรมนูญที่จะมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชนเป็นองค์คณะ แต่ตุลาการเจ้าของคดีต้องเป็นตุลาการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชนเป็นกรณีเฉพาะ แต่ถ้าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไม่เพียงพอและจะต้องใช้บุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชนก็นำระบบการโอนผู้พิพากษาที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชนจากศาลอื่นเป็นองค์คณะ ในลักษณะองค์คณะเฉพาะคดี เพื่อพิจารณาคดีละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยมีจำนวน 5 คน กล่าวคือ องค์คณะ 3 คนเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และอีก 2 คนเป็นผู้พิพากษาศาลยุติธรรมและตุลาการศาลปกครอง เพื่อร่วมเป็นองค์คณะพิจารณาคดีละเมิดสิทธิมนุษยชน

ส่วนองค์คณะผู้พิพากษาศาลสิทธิมนุษยชนให้ประกอบด้วย 2 องค์คณะ ได้แก่ องค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีสิทธิมนุษยชนองค์คณะหนึ่ง และองค์คณะพิจารณารับคำร้องอีกองค์คณะหนึ่ง เพื่อกันกลองการรับคดีไว้พิจารณา

6. กระบวนพิจารณาคดีของศาลสิทธิมนุษยชน กระบวนพิจารณาคดีของศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องพิจารณาตามกฎหมายจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน ถ้าวิธีพิจารณาของศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติข้อใดมิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะให้นำ

บทบัญญัติข้อบังคับของประธานศาลสถิตินุชยชนแห่งชาติใช้บังคับ แต่ถ้าในกรณีที่ไม่มีบทบัญญัติและข้อบังคับดังกล่าว ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง หรือกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง รวมทั้งสิทธิของจำเลยและสิทธิของผู้ต้องหาที่มีตามกฎหมายอาญาและกฎหมายอื่นมาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้คดีละเมิดสิทธิมนุษยชนใดมีข้อหาความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดียาเสพติดหรือข้อหาความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์รวมอยู่ด้วย ให้นำบทบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีดังกล่าวมาใช้บังคับแก่ข้อหาความผิดนั้นเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้ เพราะตามขอบเขตของงานวิจัยเห็นว่า คดีสิทธิมนุษยชนนั้นมีใช้คดีแพ่งคดีอาญา คดีปกครอง หรือคดีระหว่างประเทศ แต่คดีสิทธิมนุษยชนนั้นเป็นได้ทุก ๆ ประเภทคดีดังที่ได้กำหนดให้ตุลาการศาลสถิตินุชยชนแห่งชาติกลั่นกรองการรับคดีเข้าสู่การพิจารณาของศาล และจะนำมาตราทางอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้กับกรณีคดีสิทธิมนุษยชนไม่ได้ เพราะด้วยสาระสำคัญของคดีจึงต้องมีการกำหนดรูปแบบของการนำมาตรการทางอาญามาใช้บังคับใหม่ตามกฎหมายจัดตั้งศาลสถิตินุชยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน ประกอบไปด้วย การจับกุม การควบคุมตัว การสอบสวน การสืบสวน การฟ้องคดี การปฏิญาณตน และการพิจารณาคดีของศาล

ในกระบวนการพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินั้น เมื่อพบการกระทำความคิดที่เป็นลักษณะข้อหาความผิดตามกฎหมายจัดตั้งศาลสถิตินุชยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชนให้พนักงานสอบสวนท้องที่ที่พบการกระทำความคิดส่งสำนวนการสอบสวนให้แก่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในฐานะพนักงานสอบสวนคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนเพื่อจัดทำสำนวนร่วมกับอัยการสูงสุด เมื่อจัดทำสำนวนการสอบสวนเสร็จให้อัยการสูงสุดหรืออัยการที่ได้รับมอบหมายสั่งฟ้องหรือยื่นคำร้องไปยังศาลสถิตินุชยชนแห่งชาติเพื่อเข้าสู่กระบวนการพิจารณา ในขั้นตอนการสอบสวนนั้นถ้ามีความจำเป็นหรือมีเหตุอันสมควรในการที่จะใช้มาตรการทางอาญา เช่น การออกหมายจับ การค้น การควบคุมตัวหรือการปล่อยชั่วคราว ก็ให้อัยการสูงสุดเป็นผู้ยื่นคำร้องต่อศาลสถิตินุชยชนเพื่อให้ศาลสถิตินุชยชนเป็นผู้ออกหมายอาญาเพื่อเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการสอบสวนและกระบวนการพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชนต่อไป

7. การคุ้มครองผู้เสียหายและพยาน ในการคุ้มครองผู้เสียหายและพยานเป็นเรื่องที่สำคัญในกระบวนการพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชนอีกกระบวนการหนึ่ง เพราะคดีสิทธิมนุษยชนเป็นคดีแห่งชาติจะต้องมีบุคคลผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลสาธารณะหรือผู้มีอิทธิพล ดังนั้นจึงต้องมี

บทบัญญัติคุ้มครองผู้เสียหาย และพยาน โดยกำหนดให้ผู้เสียหายและพยานทุกคนผู้ถูกระงับจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ร้ายแรงหรือที่มีลักษณะเฉพาะมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองทางกายและจิตใจจากการคุกคาม การก่อกวน ทำให้หวาดกลัว และทำร้ายโดยบุคคลใดก็ตาม โดยให้เป็นภาระหน้าที่ตามกฎหมายที่ใช้บังคับและเป็นหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจะต้องปฏิบัติโดยใช้เครื่องมือของรัฐตามอำนาจหน้าที่ของตนเพื่อสร้างให้เกิดความปลอดภัยโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย และค่าใช้จ่ายในการจัดการให้ถือว่าเป็นวัตถุประสงค์ตามกฎหมายว่าด้วยค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ส่วนวิธีปฏิบัติในการคุ้มครองพยานจะต้องจัดทำตามระเบียบของรัฐ

8. การเยียวยา การชดใช้คืน และการฟื้นฟู การเยียวยา การชดใช้คืน และการฟื้นฟูนั้น ถือเป็นมาตรการในทางแพ่งที่จะต้องเป็นเยียวยาความเสียหายให้กับผู้เสียหายที่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยตัวเองและ/หรือผู้รับมรดกต้องได้รับค่าทดแทน ชดใช้คืน และการฟื้นฟู ซึ่งจะต้องกำหนดไว้ในคำวินิจฉัยของศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และบทบัญญัติว่าด้วยค่าทดแทน ค่าชดใช้คืน และค่าการฟื้นฟูต้องอยู่ภายใต้ระเบียบของรัฐทั้งนี้ให้ถือว่าเป็นวัตถุประสงค์ตามกฎหมายว่าด้วยค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาที่จะเป็นการเยียวยาความเสียหายให้กับผู้เสียหาย

9. คำพิพากษาและคำสั่งของศาล การทำคำพิพากษาให้กระทำโดยศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและให้มีผลผูกพันคู่ความ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง องค์กรนิติบัญญัติ บริหารและตุลาการด้วย เพราะคดีสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินั้นถือว่าเป็นคดีแห่งชาติ (National Case) ที่มีกระบวนการพิเศษต่างหากจากคดีธรรมดาทั่ว ๆ ไป จึงให้เป็นการยุติในศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินี้จะอุทธรณ์หรือฎีกา หรือจะยื่นคำร้องให้ศาลสิทธิมนุษยชนทบทวนคำวินิจฉัยไม่ได้ ดังนั้นคำวินิจฉัยของศาลสิทธิมนุษยชนจึงต้องผูกพันคู่ความเพื่อให้คู่ความจะต้องปฏิบัติตาม นอกจากนั้นยังต้องผูกพันระบบกฎหมายต่าง ๆ ที่บัญญัติกระทบสิทธิเสรีภาพของประชาชนด้วย จึงต้องผูกพันองค์กรนิติบัญญัติ บริหารและตุลาการด้วย

ดังนั้น รูปแบบทางกฎหมาย (Model Law) ในการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยจะทำให้การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนครบรูปแบบกระบวนการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนโดยมีทั้งหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบโดยตรงและองค์กรตุลาการทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งสรุปโครงสร้างกฎหมายประกอบด้วย 4 หมวด จำนวน 39 มาตรา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

หมวด 1 หมวดทั่วไป (มาตรา 4-11)

หมวด 2 หมวด 2 ว่าด้วย สืบสวนและสอบสวน (มาตรา 12-16)

ส่วนที่ 1 การสืบสวน (มาตรา 12-13)

ส่วนที่ 2 การสอบสวน (มาตรา 14-16)

หมวด 3 ว่าด้วย วิธีพิจารณาในศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (มาตรา 17-36)

ส่วนที่ 1 การฟ้องคดี (มาตรา 17-19)

ส่วนที่ 2 การพิจารณา (มาตรา 20-27)

ส่วนที่ 3 การคุ้มครองผู้เสียหายและพยาน (มาตรา 28)

ส่วนที่ 4 การเยียวยา การชดเชยคืน และการฟื้นฟู (มาตรา 29-30)

ส่วนที่ 5 คำพิพากษาและคำสั่งของศาล (มาตรา 31-36)

หมวด 4 บทเฉพาะกาล (มาตรา 37-39)

ข้อสรุปของผลการวิจัยนี้เมื่อนำไปสู่การพิสูจน์สมมติฐานการวิจัยที่กำหนดว่าไม่มีศาลสิทธิมนุษยชนเป็นศาลชำนาญพิเศษเฉพาะคดีสิทธิมนุษยชนก่อให้เกิดปัญหาขาดศาลและกระบวนการพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชนที่ได้รับรองสิทธิไว้ในรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยจะต้องปฏิบัติตาม และเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ตีที่ตีทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ดังนั้นหากจะให้การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนบรรลุผลตามกฎหมายดังกล่าวจะต้องนำเอาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการรวมทั้งแนวทางกฎหมายต่างประเทศเพื่อนำไปสู่การจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน

สรุปผลการพิสูจน์สมมติฐานการวิจัยที่กำหนดว่า การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้มีประสิทธิภาพจำเป็นที่จะต้องมีศาลสิทธิมนุษยชนและวิธีพิจารณาความคดีสิทธิมนุษยชนเป็นการเฉพาะเพื่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนมีความสมบูรณ์ในขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมด้วยการจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนและวิธีพิจารณาความคดีสิทธิมนุษยชน ที่มีโครงสร้างกฎหมายประกอบด้วย หลักการและเหตุผลในการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน สถานภาพของการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชน ขอบเขตอำนาจศาลสิทธิมนุษยชน คุณสมบัติผู้พิพากษาและองค์คณะผู้พิพากษา กระบวนวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน และระบบการพิจารณาของศาลสิทธิมนุษยชน

คำตอบที่ได้มาเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้คือ การมีกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน ประกอบด้วยโครงสร้างกฎหมาย 5 หมวด ได้แก่ หมวดทั่วไป หมวดว่าด้วยกระบวนการพิจารณาคดีของศาลสิทธิมนุษยชน

แห่งชาติ หมวคบทกำหนดโทษ หมวคศาลสิทธิมนุษยชนเฉพาะคดี และหมวคคำพิพากษา และคำสั่งของศาล

การสรุปคำตอบที่ได้มาตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ว่า มีคำตอบตามวัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิจัย วิวัฒนาการ ทฤษฎี แนวคิด และหลักการที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาพการณ์แห่งปัญหาและผลกระทบจากการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศและกฎหมายไทยว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
4. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบของกฎหมายการจัดตั้งและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน
5. เพื่อจัดทำกฎหมายต้นแบบเพื่อการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน

จากผลการศึกษาจึงได้รูปแบบกฎหมายต้นแบบเพื่อการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชนที่สามารถแสดงถึงกระบวนการพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชนเป็นการเฉพาะและเป็นการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในลักษณะการคุ้มครองในรูปแบบขององค์กรตุลาการ

6.2 ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้กฎหมายต้นแบบเพื่อการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชนสามารถนำไปใช้ได้จริงและเป็นรูปธรรมจึงมีข้อเสนอแนะของการวิจัยโดยให้นำกฎหมายต้นแบบเพื่อการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชนเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำเข้าสู่การพิจารณาของฝ่ายนิติบัญญัติ โดยการนำไปเสนอต่อฝ่ายรัฐบาลเพื่ออนุมัติหลักการ และตรวจพิจารณากฎหมายต้นแบบเพื่อการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน หรือจะนำไปเสนอต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาและผลักดันให้มีการพิจารณาร่างกฎหมายต้นแบบเพื่อการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชนตั้งแต่เริ่มต้น ไปจนถึงมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมาย โดยการตรากฎหมายจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามรูปแบบที่วิจัยนี้ได้มา และแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยให้เพิ่มอีกหมวดหนึ่งว่าด้วยศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นอกจากหมวด 10 ว่าด้วยศาล และหมวด 11 ว่าด้วย ศาลรัฐธรรมนูญ

6.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการทำการศึกษาวิจัยยังเห็นว่ามีความข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1. ในการวิจัยกฎหมายต้นแบบเพื่อการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชนมีขอบเขตของการศึกษาเฉพาะในส่วนการจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบเพื่อการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชนซึ่งมุ่งจัดทำเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติหรือกฎหมายกระบวนการเป็นหลัก แต่ยังคงกฎหมายสารบัญญัติหรือกฎหมายเชิงเนื้อหาที่กำหนดที่มาของสิทธิและการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นกฎหมายเฉพาะหรือเป็นกฎหมายกลางที่บัญญัติรองรับสิทธิและเสรีภาพที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะในปัจจุบันการรับรองสิทธิมนุษยชนมีการบัญญัติรองรับสิทธิไว้ในรัฐธรรมนูญ แม้รัฐธรรมนูญจะมีสถานะเป็นกฎหมายสารบัญญัติก็ตาม แต่ยังคงกฎหมายระดับพระราชบัญญัติรองรับสิทธิที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ จึงทำให้การรับรองสิทธิและเสรีภาพขาดรูปธรรม แม้อินอนาคตจะมีกฎหมายต้นแบบเพื่อการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชนก็ตาม แต่ถ้าไม่มีกฎหมายสารบัญญัติที่บัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพไว้โดยตรงแล้วก็จะทำให้การเสนอร่างกฎหมายต้นแบบเพื่อการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชนไม่อาจจะเป็นจริงได้

2. ปรับปรุงพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 47 เพราะถือว่าเป็นบทบัญญัติปฏิเสธสิทธิของประชาชนที่ไม่สอดคล้องกับแนวคิดของการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญสามารถตรวจสอบ (Review) คดีได้ ไม่ว่าจะคดีนั้นจะเป็นคดีประเภทใด หรือได้มีการฟ้องคดีในศาลชั้นใดก็ตาม

3. ปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 ใน 2 กรณีดังนี้

3.1 ควรให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจสอบสวนคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนเช่นเดียวกับอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนในทางสากลที่กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจสอบสวนคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนได้ และให้เป็นพนักงานสอบสวนคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนและมีอำนาจทำความเข้าใจในทางคดีเพื่อสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องต่ออัยการสูงสุดได้ ซึ่งจะสอดคล้องกับ โครงสร้างกฎหมายต้นแบบเพื่อการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชนที่ผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ในงานวิจัยอันจะทำให้เป็นการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเต็มรูปแบบ กล่าวคือ มีกฎหมายสารบัญญัติ กฎหมายวิธีสบัญญัติและหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการดำเนินการตามกฎหมาย

3.2 สภาพบังคับของคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในกรณีเสนอมาตรการการแก้ไขการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำหรือละเลยการกระทำเพื่อให้ดำเนินการตามข้อเสนอนั้นของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ถ้ากรณีปรากฏว่าไม่มีการดำเนินการตามที่เสนอให้รายงานต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป กรณีดังกล่าวเมื่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทำรายงานเรียบร้อยแล้วย่อมเป็นอันสิ้นสุดหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรณีข้างต้นทำให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขาดสภาพบังคับทางกฎหมายจึงควรให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีสภาพบังคับให้เป็นพยานหลักฐานที่เป็นข้อเท็จจริงซึ่งไม่อาจโต้แย้งได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 84(2) เช่นเดียวกับสถานะของคำพิพากษาของศาลที่เป็นข้อเท็จจริงซึ่งไม่อาจโต้แย้งได้ในกรณีนำคำพิพากษาส่วนอาญาไปใช้ฟ้องเรียกค่าเสียหายในคดีส่วนแพ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 46 เพราะเมื่อพิจารณาสถานะของคำพิพากษาของศาลและคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินั้นถือว่าเป็นองค์การตามรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกัน แต่แตกต่างกันเฉพาะที่มาเท่านั้น กล่าวคือ ศาลเป็นองค์กรอิสระตามหลักการแบ่งแยกอำนาจในรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย แต่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นองค์กรอิสระและจัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งก็คือเป็นหน่วยงานตามรัฐธรรมนูญนั่นเอง ดังนั้นผลของการกระทำของหน่วยงานตามรัฐธรรมนูญก็ย่อมมีสถานะภาพตามกฎหมายคล้ายคลึงกัน จึงควรให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีสภาพบังคับทางกฎหมายให้เป็นรูปธรรมมากกว่านี้

6.4 สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์และสมมติฐาน

ผลจากการวิจัยทำให้ได้คำตอบตามประเด็นปัญหาวิจัยและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยที่ตั้งไว้ทั้งข้อสรุปและข้อค้นพบ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาและวิจัย วิวัฒนาการ ทฤษฎี แนวคิด และหลักการที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาพการณ์แห่งปัญหาและผลกระทบจากการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศและกฎหมายไทยว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
4. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบของกฎหมายการจัดตั้งและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน

5. เพื่อจัดทำกฎหมายต้นแบบเพื่อการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณา คดีสิทธิมนุษยชน

สำหรับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ คือ “การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้มีประสิทธิภาพจำเป็นที่จะต้องมีศาลสิทธิมนุษยชนและวิธีพิจารณาความคดีสิทธิมนุษยชนเป็นการเฉพาะเพื่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนมีความสมบูรณ์ในขั้นตอนของการยุติธรรมด้วยการจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาความคดีสิทธิมนุษยชน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน โดยนำเอารูปแบบกฎหมายของศาลสิทธิมนุษยชนที่กำหนดไว้ในกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศโดยนำมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับระบบกฎหมายของประเทศไทยที่มีโครงสร้างกฎหมายประกอบด้วย 4 หมวด จำนวน 39 มาตรา ดังนี้

หมวด 1 หมวดทั่วไป (มาตรา 4-11)

หมวด 2 ว่าด้วย สืบสวนและสอบสวน (มาตรา 12-16)

ส่วนที่ 1 การสืบสวน (มาตรา 12-13)

ส่วนที่ 2 การสอบสวน (มาตรา 14-16)

หมวด 3 ว่าด้วย วิธีพิจารณาในศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (มาตรา 17-36)

ส่วนที่ 1 การฟ้องคดี (มาตรา 17-19)

ส่วนที่ 2 การพิจารณา (มาตรา 20-27)

ส่วนที่ 3 การคุ้มครองผู้เสียหายและพยาน (มาตรา 28)

ส่วนที่ 4 การเยียวยา การชดเชยคืน และการฟื้นฟู (มาตรา 29-30)

ส่วนที่ 5 คำพิพากษาและคำสั่งของศาล (มาตรา 31-36)

หมวด 4 บทเฉพาะกาล (มาตรา 37-39)

คำตอบจากการวิจัยมีความสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ได้กำหนดไว้